

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 576
van **PETER PERSYN**
datum: 21 juni 2018

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Woonzorgcentra - Personen met (jong)dementie

De Vlaming komt de laatste jaren meer en meer rechtstreeks of indirect met (jong)dementie in contact. Dementie wordt in de volksmond ook wel de ouderdomsziekte genoemd.

1. Heeft de minister de ambitie de prevalentie en incidentie van personen met dementie te registreren? Hoeveel Vlamingen lijden er volgens de huidige schattingen aan dementie? Graag cijfers vanaf 2005 en opgedeeld per provincie.
2. Hoeveel ouderen met (jong)dementie verblijven in de woonzorgcentra in Vlaanderen? Graag cijfers vanaf 2005 en opgedeeld per provincie.
3. Hoeveel plaatsen zijn in woonzorgcentra voorzien voor mensen met (jong)dementie? Graag cijfers vanaf 2005 en opgedeeld per provincie. Hoe wordt dat aantal plaatsen bepaald en verdeeld over de woonzorgcentra (WZC)?
4. Hoeveel initiatieven omtrent (jong)dementie werden opgestart in woonzorgcentra? Kan de minister de initiatieven kort beschrijven? Graag cijfers vanaf 2005 en opgedeeld per provincie.

ANTWOORD

op vraag nr. 576 van 21 juni 2018

van **PETER PERSYN**

1. Tot op vandaag hebben we geen exacte cijfers, enerzijds omdat er geen centraal register bestaat waarin informatie verzameld wordt over personen die de diagnose dementie krijgen, anderzijds omdat er sprake is van onderdiagnose. Bij dementie is er geen sprake van een plots zeer duidelijk medisch probleem met een heldere therapie. Dementie is een zeer langzaam proces waarvoor vooralsnog geen medische oplossing bestaat. Bovendien gaat dementie vaak gepaard met gebrek aan ziekte-inzicht. Gevolg is dat lang niet iedereen die dementie heeft, ook op zoek gaat naar een correcte diagnose of deze krijgt. (Dementieplan 2.0, blz 6)

Een bijkomend probleem bij de registratie van personen met jongdementie is dat de diagnose van jongdementie nog moeilijker te stellen is. Jongdementie wordt nog eens verward met aandoeningen zoals stress, burn-out en depressie. Bovendien wordt dementie vooral toegeschreven aan oudere personen en denkt men niet direct aan een jongere, actieve persoon minder dan 65 jaar.

Voor onze cijfergegevens doen we een beroep op schattingen. Die bestaan in essentie uit het gebruiken van de meest betrouwbare prevalentieschattingen per leeftijd en geslacht. Deze schattingen worden vervolgens toegepast op de bevolkingscijfers van Vlaanderen. In de internationale literatuur zijn diverse schattingen van prevalentie te vinden. Tussen deze schattingen zitten kleine verschillen. We baseren ons hier op de schatting die ook door Alzheimer Europe gebruikt wordt:

%									
Leeftijd	30-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95+
Mannen	0,16%	0,2%	1,8%	3,2%	7,0%	14,5%	20,9%	29,2%	32,4%
Vrouwen	0,09%	0,9%	1,4%	3,8%	7,6%	16,4%	28,5%	44,4%	48,8%

Bron: <http://www.alzheimer-europe.org/Research/European-Collaboration-on-Dementia/Prevalence-of-dementia/Prevalence-of-dementia-in-Europe>, cijfers op basis van het EuroCoDe onderzoek en (Hofman, Rocca, & Brayne, 1991).

Op basis van de bevolkingsstatistieken voor het Vlaamse gewest (bron be.STAT, peildatum 1/1/2015) geeft dat het volgende aantal geschatte personen met dementie:

Aantal personen										totaal
Leeftijd	30-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95+	
Mannen	2.131	391	3.134	4.075	7.874	11.847	8.469	3.906	499	42.326
Vrouwen	1.177	1.762	2.520	5.353	10.513	19.451	21.292	14.717	3.049	79.835
Totaal	3.308	2.153	5.654	9.428	18.387	31.298	29.761	18.623	3.548	122.161

Eenzelfde berekening voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest resulteert in 17.030 geschatte personen met dementie (peildatum 1/1/2015). (Dementieplan 2.0., blz.6)

2. Het juiste aantal personen met (jong) dementie die in de woonzorgcentra, centra voor kortverblijf en dagverzorgingscentra in Vlaanderen verblijven is niet gekend.

3. De erkenningsvoorwaarden met betrekking tot de opname van een persoon minder dan 65 jaar, waaronder personen met jongdementie in een woonzorgcentrum, centrum voor kortverblijf of een dagverzorgingscentrum werden versoepeld.

Per erkend woonzorgcentrum mag het aantal gebruikers jonger dan 65 jaar, maximaal 10% van het totale aantal erkende woongelegenheden van dat woonzorgcentrum bedragen, voor iedere bijkomende gebruiker boven deze 10 % moet een specifiek verslag ter beschikking worden gehouden.

De Vlaamse Regering heeft het woonzorgvoorzieningen bovendien mogelijk gemaakt om, indien meer dan 10 % van het aantal gebruikers van de totale erkende capaciteit woongelegenheden jonger dan 65 jaar is, op basis van een gemotiveerd verzoek, een groep van gebruikers jonger dan 65 jaar met gemeenschappelijke zorg- en ondersteuningsnoden op te nemen.

Een dagverzorgingscentrum dat zorg- en dienstverlening verstrekt aan uitsluitend gebruikers, met een specifieke chronische aandoening, waardoor die gebruikers behoefte hebben aan ondersteuning in het dagelijkse leven; heeft geen leeftijdsbeperking. Personen met jongdementie behoren tot de doelgroep. In andere dagverzorgingscentra kan 25% van de gebruikers jonger dan 65 zonder bijkomende motivatie zorg- en dienstverlening bekomen.

4. Het Vlaams dementiebeleid wordt opgesteld en uitgevoerd in nauwe samenwerking met het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV) en de negen regionale expertisecentra dementie, verspreid over Vlaanderen.

Het EDV biedt elk jaar een gevarieerd en uitgebreid vormingsprogramma aan. Je vindt het terug op <https://www.dementie.be/vorming/vormingsoverzicht/>

Men kan er inspiratie, methodieken, concrete handvaten, ... vinden voor de kwaliteitsvolle zorg voor personen met dementie, zowel in de thuiszorg als in woonzorgcentra.

Regelmatig worden thematische projecten uitgevoerd met betrekking tot de zorg voor personen met (jong-)dementie.

De actuele projecten zijn:

1. De drie projecten 'Kleinschalig genormaliseerd wonen voor personen met dementie', die voorheen door de provincie Antwerpen gesubsidieerd werden, zullen worden opgenomen in het reguliere zorgaanbod en het concept zal uitgerold worden over heel Vlaanderen.

Het gaat hier over:

- Wzc De Bijster, Nollekensstraat 15, 2910 Essen
- vzw Huis Perrekes, Zammelseweg 1, 2440 Geel
- Woonzorghuis Ten Kerselaere, Boonmarkt 27, 2200 Hallaar (Heist-op-den-Berg).

2. De Zorgcirkels door het regionaal expertisecentrum Memo, zorgregio Leuven.

- De noodzaak van Hét ontmoetingshuis blijkt uit het stijgend aantal gebruikers. Dagelijks komen er 12 tot 25 bezoekers over de vloer.
- Families met jongdementie voelen zich ondersteund door de zorgbegeleider die op maat antwoorden zoekt op hun vragen.
- Mantelzorgers vinden hun weg naar het aanbod van het Praatcafé Jongdementie, mantelzorggroepen, ontmoetingsmomenten en vormingsreeksen.
- Meer en meer ontplooit Zorgcirkels Jongdementie zich als een inspiratiebron en netwerk van expertise rond zowel professionele als geïntegreerde zorg voor jongdementie.
- Door gerichte acties rond genuanceerde beeldvorming en het stimuleren van blijvende maatschappelijke deelname komt jongdementie stilaan maar zeker uit de taboesfeer.
- Steeds meer mensen geloven in het aanbod en de waardevolle werking van Zorgcirkels Jongdementie. Het netwerk van bezielers, het aantal vrijwilligers

dat de dagelijkse werking ondersteunt en het aantal particulieren en bedrijven die financieel bijdragen, breidt voortdurend uit.

- Losse samenwerkingen groeien uit tot op elkaar afgestemde en verankerde partnerschappen en versterken het aanbod en de expertise.

De Vlaamse overheid heeft hier nog twee opdrachten aan toegevoegd in het kader van de verankering van dit project in de regelgeving.

- Optreden als pilootmodel -expertise en ervaringen delen- voor de andere expertisecentra dementie in Vlaanderen.
- Maatschappelijke sensibilisering stimuleren specifiek met betrekking tot personen met jongdementie.

3. Het project 'Integraal referentiekader kwaliteit van leven en zorg voor personen met dementie', dat van start ging in 2017, beoogt een kwaliteitskader aan te reiken inzake de zorg voor personen met dementie. Dit zal toepasbaar zijn bij de diverse bestaande zorgvormen, zowel binnen de thuiszorg als binnen de residentiële opvang en in al zijn facetten. Bijkomend wordt een zelfevaluatie-instrument ontwikkeld waardoor elke initiatiefnemer de werking van zijn organisatie of dienstverlening kan evalueren. Er wordt ook een methodiek van peer-review opgesteld. Daarnaast wordt eveneens een lesmodule ontwikkeld ten behoeve van het onderwijs inzake zorgberoepen waarbij de principes kunnen worden geïntegreerd in de lessen ouderenzorg.

Op 25 oktober 2018 stelt het EDV de publicatie van de resultaten van het project officieel voor op een symposium met nationale en internationale sprekers in het Vlaams Parlement. Naast een uitgebreide toelichting bij het referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg, komen nog heel wat inspirerende sprekers aan bod. Prof. Dawn Brooker vertelt hoe je persoonsgerichte zorg in de praktijk kan brengen; Anne-Mei Thé licht toe hoe de Sociale Benadering van dementie Nederland aan het veroveren is; LUCAS KU Leuven schetst waar we op vandaag in Vlaanderen staan met het meten van kwaliteit van leven, wonen en zorg; een zorgvoorziening uit de thuiszorg, een woonzorgcentrum en een ziekenhuis vertellen hoe zij werken aan kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning en enkele buitenlandse gasten reflecteren over hun bezoek aan zorgvoorzieningen in Vlaanderen. Tot slot zorgen visuele en muzikale intermezzo's voor een afwisselend geheel.